

11. lecke

Felülnyomatok

Gyakran előfordul, hogy a már kész bélyegeken változtatnak. Ennek a változtatásnak két fő oka van: a pénz és az idő. Egyrészt a legyártott, de valamilyen oknál fogva felhasználásra nem alkalmas bélyegeket nem akarják megsemmisíteni, másrészt nincs idő új bélyegek legyártására. Ilyenkor a megfelelő szöveget, ábrát vagy mindkettőt rányomatják a már kész bélyegekre, ezáltal alkalmassá téve őket a felhasználásra.

A felülnyomásnak számos célja lehet: a rendeltetés megváltoztatása, névérték-változás, valamely esemény megörökítése, kötelező jótékonykodás, politikai változás, illetve idegen ország területének megszállásakor a terület feletti főhatalom (impérium) jelzése. Ez utóbbi bélyegeket nevezzük megszállási bélyegeknek. Az első felülbélyegzésre 1854-ben került sor [Mauritiusban](#), amikor az értékjelzés nélküli Britannia ábrájú bélyegekre FOUR-PENCE (4 penny) feliratot nyomtattak.

Magyarországon az előbb felsorolt valamennyi cél érdekében nyomtak felül bélyegeket. Az első felülnyomott bélyegeket 1914-ben bocsátották forgalomba. A korábban kiadott „Árvíz” bélyegek címleteit nyomták felül „Hadi segély Özvegyek és árváknak két (2) fillér” szöveggel, ezáltal kötelezve a bélyeg megvásárlóit a jótékonykodásra.

Első felülnyomott magyar bélyegsorozat két bélyege¹

A rendeltetés megváltoztatására példa az 1916-ban kiadott 75 filléres és 2 Koronás parlamentes bélyegek „REPÜLŐ POSTA 1K 50 f” és „REPÜLŐ POSTA 4K 50 f” felirattal való megváltoztatása. Ezzel a korábbi forgalmi bélyegeket a [Budapest](#) – [Bécs](#) – [Krakkó](#) – [Lemberg](#) között közlekedő légiposta számára nyomtatták felül. Ezáltal a bélyegek névértékét is megváltoztatták.

„Repülőposta” bélyeg²

Mauritius elhelyezkedése³

Hadisegély: az I. világháborúban elesett magyar katonák özvegyeinek, árváinak megsegélyezése szánt összeg.

Légiposta: A szolgáltatás igénybevétele esetén a Posta a postacsomagot – a nemzetközi szerződésekben foglalt feltételektől függően – a címben megjelölt országba légi úton továbbítja.

¹ Forrás: saját anyag

² Forrás: saját anyag

³ Forrás: <http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/4/41/LocationMauritius.png>

1917-ben a margitszigeti hadikiállítás megörökítésére az 1916-ban kiadott „Fehér számú arató” bélyegeket nyomtatták felül a „József főherceg vezérezredes hadi kiállítása 1 Korona” szöveggel.

„Fehér számú arató” bélyeg felünyomva⁴

A magyarországi politikai változásokat örökítik meg az 1918-ban kiadott KÖZTÁRSASÁG és az 1919-es MAGYAR TANÁCSKÖZTÁRSASÁG felünyomatú bélyegek.

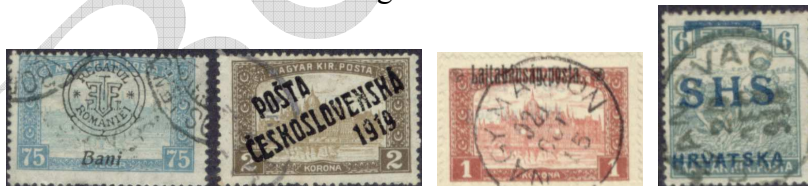
Felünyomott bélyegek rendszerváltozás miatt⁵

A Tanácsköztársaság leverése után ezen bélyegek felünyomatait ismételtelen felünyomták egy-egy búzakalással, hogy a bélyegek felhasználhatók legyenek, de ne utaljanak az előző politikai rendszerre.

Búzakalász⁶

Magyarország mind az első, mind pedig a második világháborúban igen meghatározó (de nem pozitív) szerepet játszott. Emiatt mindkét esetben, különösen az I. világháború után, jelentős területeket csatoltak el a szomszédos országokhoz. Ezek az országok a postaszolgálat megszervezésével párhuzamosan felünyomták a készleten lévő magyar bélyegeket, jelezve, hogy az adott terület az ő fennhatóságuk alá tartozik.

Az I. világháború után elcsatolt területeken felünyomott magyar bélyegek: román, csehszlovák, lajtabánsági és szerb-horvát-szlovén köztársasági⁷

Az első felünyomott bélyegek óta számos ország szinte megszámlálhatatlan bélyeget adott ki az eredeti bélyeg módosításával, amely tény erősen ösztönzi a bélyeghamisításokat, mivel a felünyomott bélyegek gyakran jóval értékesebbek az eredetnél.

József főherceg⁸

Köztársaság: A köztársaság olyan államforma, amelyben a polgárok közössége, illetve választott képviselők vesznek részt a közügyek megvitásában, és együttesen gyakorolják az államhatalmat. A köztársaság államhatalma csak a köztársaság polgáraitól ered, nincsen egyéb örökölt evilági, vagy túlvilági forrása. A köztársaság eszméje a modern korban összefonódik a népszuverenitás eszméjével.

Tanácsköztársaság: sajátos államforma, amelyben a hatalmat elvileg a közvetlenül választott tanácsok gyakorolják. A proletárdiktatúrának nevezett hatalmi rendszer egyik formája. A „tanácsköztársaság” kifejezés az 1917-es oroszországi forradalom idején született, a magyar szó az orosz *szovjetrepublik* fordítása (*szovjet* = „tanács”).

Elcsatolt területek⁹

⁴ Forrás: saját anyag

⁵ Forrás: saját anyag

⁶ Forrás: Magyar Posta- és Illetékbélyeg Katalógus

⁷ Forrás: saját anyag

⁸ Forrás:

<http://www.kieselbach.hu/images/mutargy/11772/1.w150.jpg>

⁹ Forrás: http://ezerszavev.uw.hu/trianon/trianon_map.gif